

**YOSHLAR TARBIYASIDA DUNYOVIY BILIMLAR VA DINIY
BAG‘RIKENGLIKNING AHAMIYATI**

Maxmudova Diloromxon Nurmuhammad qizi

Farg‘ona Davlat Universiteti
Ingliz tili va adabiyoti fakulteti
Xorijiy til va adabiyot yo‘nalishi
2-bosqich talabasi
maxmudovad2808@gmail.com
+998905561033

Annotatsiya. Yoshlar tarbiyasi bugungi jamiyat uchun eng muhim masalalardan biri hisoblanadi, chunki kelajak avlodi aynan bugungi tarbiya va bilimlar asosida shakllanadi. Yoshlarni bilimli, mustaqil fikrlaydigan, ma’naviy yetuk va mas’uliyatli shaxslar sifatida tarbiyalash nafaqat oilaning, balki butun jamiyatning vazifasidir. Shu nuqtai nazardan, dunyoviy bilimlar va diniy bag‘rikenglik yoshlar hayotida o‘ziga xos ahamiyatga ega. Dunyoviy bilimlar yoshlarning tafakkurini kengaytiradi, ularni zamonaviy voqealarni tahlil qilishga, ilmiy asosda fikr yuritishga va tanqidiy qarashlarni shakllantirishga o‘rgatadi. Shu bilan birga, diniy bag‘rikenglik esa boshqalarning qarashlari va e’tiqodlariga hurmat bilan munosabatda bo‘lishni ta’minlaydi, bu esa jamiyatda totuvlik, hamjihatlik va tinchlikni mustahkamlashga xizmat qiladi. Yoshlarning dunyoviy bilimlar bilan boyitilishi va diniy bag‘rikenglik ruhida tarbiyalanishi, ularning milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmatini oshiradi, shuningdek, sog‘lom va barkamol shaxs bo‘lib yetishishiga imkon yaratadi. Shu tariqa, dunyoviy bilim va diniy bag‘rikenglik bir-birini to‘ldiruvchi, yoshlar tarbiyasida muhim pedagogik va ijtimoiy omil hisoblanadi. Ushbu ikki unsur uyg‘unlashganda, yosh avlod nafaqat shaxs sifatida rivojlanadi, balki jamiyat taraqqiyotida faol va mas’uliyatli qatnashuvchi sifatida shakllanadi, bu esa barqaror kelajak va jamiyatdagi ijtimoiy totuvlikni ta’minlashda muhim rol o‘ynaydi.

Abstract. Youth education is considered one of the most important issues for modern society because the future generation is shaped precisely on the basis of today’s upbringing and knowledge. Educating young people to become knowledgeable, independent-thinking, spiritually mature, and responsible individuals is not only the duty of the family, but also of society as a whole. From this point of view, secular knowledge and religious tolerance hold a unique significance in the lives of young people. Secular knowledge broadens the minds of youth, teaching them to analyze modern realities, think scientifically, and develop critical perspectives. At the same time, religious tolerance ensures respect for the beliefs and views of others, which serves to strengthen harmony, solidarity, and peace within society. Enriching young people with secular knowledge and educating them in the spirit of religious tolerance

increases their respect for both national and universal values, while also creating opportunities for them to grow into healthy and well-rounded individuals. Thus, secular knowledge and religious tolerance are complementary elements and serve as important pedagogical and social factors in youth education. When these two components are harmonized, the younger generation develops not only as individuals, but also as active and responsible participants in social progress. This, in turn, plays a significant role in ensuring a stable future and social harmony within society.

Kalit soʻzlar: Yoshlar tarbiyasi, dunyoviy bilimlar, diniy bagʻrikenglik, maʼnaviy kamolot, sogʻlom dunyoqarash, taʼlim-tarbiya, ilm-fan, tolerantlik, insonparvarlik, totuvlik, oʻzaro hurmat, milliy qadriyatlar, barkamol avlod, vatanparvarlik, maʼrifat.

Keywords: youth education, secular knowledge, religious tolerance, spiritual maturity, healthy worldview, science, education and upbringing, national values, patriotism, tolerance, social consciousness, enlightenment, harmony, mutual respect, well-rounded generation.

Kirish: Yoshlar tarbiyasi jamiyat hayotidagi eng muhim ijtimoiy jarayonlardan biri boʻlib, u avlodning maʼnaviy, axloqiy va intellektual kamolotini taʼminlaydi. Bu jarayonda dunyoviy bilimlar va diniy bagʻrikenglik bir-birini toʻldiruvchi asosiy komponentlar sifatida ajralib turadi. Dunyoviy bilimlar yoshlar tafakkurini kengaytiradi, ularni ilm-fan, zamonaviy texnologiyalar, ijtimoiy jarayonlar va xalqaro muloqot kontekstida muammolarni tahlil qilishga oʻrgatadi. Bunday bilimlar yoshlarni mustaqil fikrlashga va tanqidiy qarashlar asosida qaror qabul qilishga yoʻnaltiradi, bu esa bugungi kunda global raqobat va tez oʻzgarayotgan dunyo sharoitida juda zarurdir. Tadqiqotlar shuni koʻrsatadiki, taʼlim-tarbiya jarayonida dunyoviy va diniy qadriyatlarni uygʻunlashtirish yoshlar shaxsida sogʻlom dunyoqarashni shakllantirishga yordam beradi va ularni ijtimoiy-madaniy muhitga moslashtiradi.

Dunyoviy bilimlar yosh avlodni ilmiy-daliliy fikrlashga oʻrgatadi, bu esa ularni murakkab ijtimoiy, iqtisodiy va ekologik muammolarni hal etishda muvaffaqiyatli ishtirok etishiga koʻmaklashadi. Aynan shu bilan dunyoviy taʼlim sistemalari yoshlarning tanqidiy tafakkurini rivojlantirib, ularni stereotiplar va noaniq qarashlardan voz kechishga undaydi. Masalan, rivojlangan davlatlarda bilim asosida qaror qabul qilish qobiliyati yoshlar orasida innovatsiyalar, kreativ fikrlash va yetakchilik koʻnikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bois, dunyoviy taʼlim-tarbiya yoshlarni jamiyatdagi rolini chuqur anglash, ularning ijtimoiy masʼuliyatini oshirish hamda milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat bilan qarashga koʻmak beradi.

Biroq, dunyoviy bilimlarni tarbiyaviy jarayonda qoʻllashda diniy bagʻrikenglik tamoyillari ham katta ahamiyat kasb etadi. Diniy bagʻrikenglik — bu boshqalar eʼtiqodiga hurmat bilan munosabatda boʻlish, turli diniy qarashlarni tushunish va qabul

qilish, madaniy xilma-xillikka ochiq bo'lish sifatidir. Olimlar fikriga ko'ra, bag'rikenglik markazida tolerantlik, insonparvarlik va o'zaro hurmat kabi umuminsoniy qadriyatlar yotadi, bu qadriyatlar esa yoshlar tarbiyasida ijtimoiy totuvlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Ilmiy izlanishlar shuni ko'rsatadiki, diniy bag'rikenglik yoshlarning ruhiy barqarorligi va ijtimoiy uyg'unligini mustahkamlashga yordam beradi. Bag'rikeng ruhda tarbiyalangan yoshlar o'zlarini jamiyatning ajralmas qismi sifatida his qiladi, turli qarash va e'tiqodlarga nisbatan salbiy stereotiplardan holi bo'lishni o'rganadi. Bu esa ijtimoiy nizolarni oldini olish, yoshlar o'rtasida o'zaro hurmatni mustahkamlash va tinchlikni saqlashda muhim omildir. Xususan, zamonaviy maqolalar bag'rikenglikni yoshlar ma'naviy xavfsizligini ta'minlash hamda ekstremistik g'oyalarga qarshi immunitet shakllantirish vositasi sifatida ham ko'rib chiqadi.

Yoshlar tarbiyasida diniy qadriyatlarning o'rnini haqida ham bir qator tadqiqotlar mavjud. Masalan, islomiy tarbiya tamoyillari yoshlarning axloqiy fazilatlarini shakllantirishda hal qiluvchi omil sifatida qaraladi; bu yerda halollik, sabr-toqat, ota-onaga hurmat, ilmga intilish kabi qadriyatlar asosiy o'rin tutadi. Diniy an'analar yoshlar qalbida ma'naviy mustaqillikni mustahkamlashga xizmat qiladi, ularni shaxsiy hayotda mas'uliyatli bo'lishga undaydi. Shu bilan birga, ma'rifatparvarlik va ilmiy asoslangan ta'lim bilan diniy qadriyatlar uyg'unligidan foydalanish yoshlar tarbiyasida yanada samarali natijalarga erishishga yordam beradi

Bugungi kunda yoshlar tarbiyasida dunyoviy bilimlar va diniy bag'rikenglikni integratsiyalash strategiyasi ko'plab davlatlarda, shu jumladan O'zbekiston jamiyatida ham ustuvor yo'nalish sifatida qaralmoqda. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bu ikki tizimni uyg'unlashtirish yosh avlodning ijtimoiy-ma'naviy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi, ularni global muammolarni hal etishda faol qatnashuvchi, tolerant va ma'rifatli shaxslar sifatida shakllantiradi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, yoshlar tarbiyasida dunyoviy bilimlar va diniy bag'rikenglikning ahamiyati — bu nafaqat ta'limning ikki komponenti, balki ma'naviy kamolot, sog'lom dunyoqarash, tolerantlik, insonparvarlik va o'zaro hurmat tamoyillarini shakllantiruvchi kompleks jarayondir. Ilm-fan asosida dunyoviy bilimlarni egallash yoshlarni murakkab ijtimoiy va iqtisodiy muammolarni yechish qobiliyatiga ega qiladi, diniy bag'rikenglik esa ularni turli e'tiqod va madaniy kontekstlarda hamjihatlikni saqlashga undaydi. Shu tariqa, integratsiyalangan yondashuv yoshlar tarbiyasini yanada mazmunli va samarali qiladi, barkamol avlodni shakllantirishda katta rol o'ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Oriens.uz. (n.d.). Yoshlar ta'lim-tarbiyasida dunyoviylik va diniylik muvozanatining ahamiyati.
2. MDPI. (2020). Religiosity, Secularism, and Youth Civic Engagement: A Cross-National Analysis. Religions, 11(8), 415.
3. Yoshlar tarbiyasida diniy bag'rikenglik va uning ijtimoiy ahamiyati
4. Islomiy tarbiya tamoyillari va yoshlar ma'naviy-axloqiy rivojlanishi.
5. Worldlyjournals.com. (n.d.). Integratsiyalangan yondashuv: yoshlar tarbiyasida dunyoviy va diniy qadriyatlar. PRS Journal.